

SALGIN DÖNEMİNDE KAMU DENETİMİNDEKİ İNŞAAT FAALİYETLERİNDE UYULMASI GEREKLİ İLKELER

COVID19 adlı virüsün sebep olduğu hastalık küresel ölçekte bir salgına dönüşmüştür. Bu sürecin en az zararla atlatılması için bilim insanlarının öncülüğünde hükümetler ve yerel yönetimler tarafından alınmak zorunda kalınan önlemler, kaçınılmaz bir şekilde, dünya üzerinde insanlığın mevcut yaşam alışkanlıklarının ve sistemlerin derinlemesine sorgulanması gerekliliğini göstermiştir. İnsanın doğa ile kurduğu ilişkiyi, kentsel yaşamın üretim, tüketim, hareketlilik ve etkinlikle ilgili toplumsal döngülerini ve gündelik yaşam pratiklerimizi dönüştürmek için yaşanabilecek daha da büyük felaketler öncesinde salgın aracılığıyla belki de son bir düşünme ve eyleme geçme fırsatına sahip olduğumuz açıktır.

Bilim insanlarının ifadeleri ışığında, yaşanan salgında insan faaliyetlerinin; doğa üzerindeki denetimsiz yayılcı, ekosistemi tahrip edici, gereksinim ve yaşam dışı yapılandırıcı izlerinin etkisinin yadsınamaz olduğu bilinmektedir. Bu sebeple, henüz dünya yüzünde salgının tam olarak ne zaman denetim altına alınacağı kestirilemediği bu dönemde, toplumun tümünün ihtiyaçlarına ve kamu yararına uygunluğu tartışmalı eski dünyanın yönetim ve yaşam alışkanlıklarının sürdürülmesi, hukuki ve teknik açıdan sorunlu proje, program ve uygulamaların gerçekleştirilmesinde yıkıcı, yok edici, hoyrat, tedbirsiz, temkinsiz ve ısrarcı olunmasının geri dönüşü mümkün olmayan zararlara yol açabileceği görülmektedir.

Kamu yönetiminin tüm enerjisini ve gücünü salgın önlemlerine yoğunlaştırdığı şu günlerde, münferit kişi, kurum ya da kuruluşların kentsel kamusal alanlarda aceleci, hukuki kayıt ve bildirimlerden uzak, kamuoyu bilgilendirmesi eksik ve şeffaflığa uymayan müdahalelerde bulunması, kentsel kültürel miras değerlerini, doğal ekosistemleri, kentsel toplumsal yapının dengelerini tahrip etme riskini arttırmaktadır. Son günlerde yaşanan ve kamu otoritesi tarafından da daha sonra soruşturmalara konu edilen Salda Gölünde, kamu kurumu niteliğindeki meslek odalarının uyarılarda bulunduğu Ankara Saraçoğlu Mahallesi ve Güvenpark'taki bazı olaylar bu durumu doğrulamaktadır. Bu düşüncelerle, salgın döneminde doğaya ve insan yerleşimlerine ilişkin

müdahalede bulunan girişimlerde aşağıdaki ilkelerin dikkate alınması gerekliliğini kamuoyunun dikkatine sunarız:

- a) Salgın öncesi dönemde karar süreçleri tamamlanmamış; hukuki ve teknik açıdan uygulamada bilimsel veri desteği, teknik hassasiyet ve yerinde denetim gerektirmekte olup, doğal ekosistemlere ve kentsel kamusal alanlara müdahale getiren, kamu kaynaklarının sağlıklı kullanımının gerektiği gibi sağlanamayacağı yıkım ve inşaat içeren tüm faaliyetler mümkün olduğu kadar salgın önlemlerinin bittiği döneme ertelenmelidir.
- b) Özellikle salgın önlemleri başta olmak üzere, kentsel yaşamın sürekliliği ve insan ihtiyaçları gibi zaruri hallerin gerektirmesi durumunda bu tür projelerin sürdürülmesi kararları, başta yerel yönetimler, üniversiteler, kent konseyleri, meslek kuruluşları ve ilgili sivil toplum örgütleri olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin yeterli bilgilendirildiği katılımcı bir süreçle duyurulmalı, gerekirse bu konuda bilim kurulları oluşturulmalıdır.
- c) Uygulama zarureti bulunan hallerde, salgın önlemleri sebebiyle belirlenmiş hukuki ve teknik sınırların aşılmadığının izlenebilmesi için teknolojik olanaklardan da yararlanılarak canlı yayın başta olmak üzere kamuoyunun uygulama süreçlerini izleyebileceği belgeleme, izleme ve değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır.
- d) Uygulama süreçlerinde, söz konusu uygulamalarda çalışanların da bedensel ve zihinsel sağlıklarının korunması için gerekli önlemlerin alınması, özlük ve çalışma koşullarının tehlikeye atılmaması salgın önlemleri açısından da çok önemlidir.
- e) **Kamu yönetiminde izlenebilirliğin ve sürdürülebilirliğin esas olması anlayışıyla, salgın döneminde yapılan bu tür tüm uygulamaların valiler, belediye başkanları ve devletin yetkin görevlileri tarafından izlenmesinin ve kayıt altına alınmasının, bütünsel bir veri akışı anlayışıyla sağlanması salgın sonrası döneme zararsız geçilmesini sağlayacaktır.**